

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การให้การศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญยิ่งและในการพัฒนาคนนั้น เรื่องของสุขภาพอนามัยมีส่วนสัมพันธ์อย่างยิ่งในการส่งเสริมให้บุคคลมีประสิทธิภาพ ดังที่ สุรชัย ยิ้มเกิด (2522 : 11) กล่าวว่า "ในการพัฒนาประเทศจะต้องอาศัยกำลังคน แต่คนที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์แข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บและปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่จะทำให้คนเรามีสุขภาพสมบูรณ์ได้ จำเป็นต้องอาศัยความรู้ทางด้านสุขศึกษาเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต"

อำนาจ อุเทศ (2520 : 9) ให้แนวความคิดเกี่ยวกับการศึกษาไว้ว่า "การศึกษาคือ ชีวิต คนนั้นเริ่มการศึกษาตั้งแต่คลอดจากครรภ์มารดาจนกระทั่งตาย... การศึกษานั้นคือการให้ครรลองชีวิตเหมาะสม..."

เทียน อชกุล (2514 : 29) กล่าวว่า "คนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดประเทศจะพัฒนาไม่ได้ถ้าคนไม่ได้รับการพัฒนาเสียก่อน การพัฒนาที่ดีคือ การให้การศึกษาที่ตนเอง"

ดังนั้น การศึกษาและสุขภาพอนามัยของประชาชน นับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อคุณภาพของประชาชน ความสำคัญของการศึกษาได้เป็นที่ยอมรับกันมากทุกยุคทุกสมัย ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ว่า

... การศึกษาย่อมเป็นการสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นต้นเหตุแห่งความเจริญของบ้านเมือง... ประเทศใดปราศจากการศึกษา ประเทศนั้นต้องเป็นประเทศป่าเถื่อน ประเทศต่าง ๆ ย่อมมีศิลปวิชาการต่าง ๆ กัน เราก็มีศิลปวิชาการของเรา เราจึงต้องช่วยกันทะนุบำรุงให้เจริญขึ้น... เราจำต้องก้าวไปข้างหน้าเสมอ ยิ่งก้าวไปได้ไกลเพียงใดยิ่งดี เราต้องไม่ถอยหลังเลยเป็นอันขาด แมแต่

หยุดนิ่งอยู่กับที่ก็ได้ เพราะการหยุดก็เสมอกับการหยุดนิ่ง ใคร ๆ เขากวเลยไปแล้ว เราหยุดก็ตรงกลางหลังเขาไกลออกไปทุกทีนั่นเอง ที่เท่ากับหยุดหลัง ไม่ใช่อื่น (อรอุษา ชินะโยธิน 2520 : 9)

ในปัจจุบันการศึกษาได้รับพิจารณาว่า เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศในฐานะที่เป็นจักรกลในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (วิจิตร ศรีสะอาน 2515 : 45)

ในแง่ของการศึกษาถือกันว่า สุขภาพเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นยิ่งต่อความเจริญงอกงามและพัฒนาการทุก ๆ ด้านในตัวบุคคล ถ้าการศึกษาคือความเจริญงอกงามจริง บุคคลจะเจริญงอกงามได้อย่างไร หากสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจของเขาไม่สมบูรณ์ ถ้าหากจะพิจารณากันอย่างแท้จริง จะเห็นได้ว่าในชีวิตของคนเรานั้น สุขภาพได้เริ่มมีบทบาทสำคัญมาตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิในครรภ์ของมารดา หลังจากนั้นสุขภาพก็ยังคงมีบทบาทสำคัญในชีวิตของคนเราเรื่อยมา ไม่ว่าจะอยู่ในวัยทารก วัยเด็ก วัยผู้ใหญ่หรือวัยชราก็ตาม ด้วยเหตุนี้การสั่งสอนอบรมกุลบุตรและกุลธิดาจึงต้องมีเรื่องสุขภาพรวมอยู่ด้วยเสมอ จากประวัติทางการศึกษา จะเห็นได้ว่า แม้ในสมัยกรีกโบราณก็ตาม ยังได้เล็งเห็นความสำคัญของสุขภาพอยู่เป็นอันมาก กล่าวคือ มีปรัชญาเมธีถึงสองท่าน ซึ่งได้แก่ อริสโตเติล และพลาโต ได้มีความคิดเห็นสอดคล้องกันที่ว่า "ในการที่จะให้การศึกษาท่านอื่น ๆ นั้น สมควรจะให้เด็กมีสุขภาพดีเสียก่อน" ซึ่งทั้งนี้หมายความว่า หากเด็กมีสุขภาพไม่ดีเสียแล้ว แม้จะให้การศึกษาอบรมวิธีพิเศษอย่างไรก็ตาม การศึกษาเล่าเรียนก็ย่อมได้ผลไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วยหรืออาจจะไร้ผลเสียเลยก็เป็นได้ นับเป็นการลงทุนที่หวังกำไรได้ยากมาก แต่ตรงกันข้าม ถ้าเด็กมีสุขภาพดี การศึกษาเล่าเรียนก็ย่อมจะดำเนินไปควย เด็กก็สามารถนำความรู้หรือประสบการณ์ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม (สุชาติ โสมประยูร 2523 : 8)

คาร์เตอร์ วี กูด (Carter V. Good 1952 : 264) ได้ให้คำจำกัดความของวิชาสุขศึกษาว่า "วิชาสุขศึกษาคือการศึกษาแขนงหนึ่งที่ช่วยให้บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงและการใช้ผลิตภัณฑ์ทางสุขภาพอย่างถูกต้องตลอดจนการมีสุขปฏิบัติและการมีทัศนคติที่ดี" และเนื่องจากสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญของชีวิต และเป็นความต้อง

การพื้นฐานของคน คุณภาพประการแรกของชีวิตคือการที่บุคคลมีสุขภาพอนามัยแข็งแรง สมบูรณ์ ปราศจากโรคและมีความปลอดภัย ดังนั้น สุขศึกษาจึงเป็นการศึกษาที่เกี่ยวพันและมีผลต่อชีวิต เป็นการเรียนรู้วิธีการ กิน อยู่ นอน พักผ่อน ป้องกันโรค รักษา ร่างกาย และการปรับตัวกับสิ่งแวดล้อม (สุนน อมรวิวัฒน์ 2525 : 313)

สุชาติ โสภประยูร (2523 : 34) กล่าวว่า "จากสถิติทั่วไป ปรากฏว่า คนเราส่วนน้อยเท่านั้นตายด้วยโรคระบาดหรือแก่ตาย แต่คนส่วนมากตายด้วยโรคร้ายไข้เจ็บหรืออุบัติเหตุที่อาจป้องกันได้" จึงเป็นที่น่าสังเกตว่า แม้ความตายจะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะเป็นกฎของธรรมชาติก็จริงอยู่ แต่บุคคลที่ตายด้วยโรคร้ายไข้เจ็บหรืออุบัติเหตุต่าง ๆ เหล่านี้ นับว่าเป็นการตายยังไม่สมควรแก่เวลา เราอาจเลื่อนวันตายต่อไปอีก ถ้าเราได้มีวิธีการป้องกันโรคร้ายไข้เจ็บและอุบัติเหตุที่ถูกต้อง พร้อมทั้งมีสุขปฏิบัติที่ดี นั่นคือ ถ้าเรามีการสุศึกษาดี

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า สุขศึกษาเป็นวิชาที่สำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับเด็กในวัยประถมศึกษา เนื่องจากเป็นวัยที่มีแนวโน้มหรือท่าทีต่อการสอนสุศึกษา ได้ดีกว่าผู้ใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการพัฒนาทัศนคติที่ดี สุขปฏิบัติที่พึงปรารถนาและเป็นที่หวังกันอย่างมากในวงการสาธารณสุขว่า เรื่องของสุขภาพไม่ว่าจะในด้านความรู้ ทัศนคติ หรือการปฏิบัติ สามารถถ่ายทอดจากเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ได้เสมอ ในหลักสูตรปัจจุบัน ได้จัด เนื้อหาสาระทางด้านนี้ไว้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นที่ยอมรับกันว่าบุคคลจะประสบความสำเร็จและได้รับความสุขในการดำรงชีวิต จำเป็นต้องมีสุขภาพดีเป็นพื้นฐาน

ส่วนการวางแผนนโยบายการศึกษานั้นก็เป็นเรื่องสำคัญ เพราะ "การศึกษาเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพของคนให้มีคุณสมบัติ ความรู้ ความสามารถตามที่สังคมและประเทศต้องการ" (จำลอง นักพ่อน อัดสำเนา : 1) ดังนั้นการศึกษาจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนากำดังคนตามนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 -5 การศึกษาได้พยายามจัดแนวให้สอดคล้องกับการพัฒนากำดังคน เน้นหนักในเรื่องปริมาณและคุณภาพ การศึกษาจัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างบุคคลให้มีความรู้ ความถึก และความสามารถในการประกอบอาชีพ มีจริยธรรม คุณธรรมและพลานามัยสมบูรณ์

รัฐจำเป็นต้องมีกฎหมายบังคับให้ประชาชนเข้ารับการศึกษาตามที่รัฐกำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะประชาชนยังขาดความตระหนักในคุณค่าของการศึกษา ไม่ยอมส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษา (กรมสามัญศึกษา 2516 : 71) พระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช 2464 บังคับให้เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 7 ปีบริบูรณ์เข้าเรียนในโรงเรียน จนมีอายุ 14 ปีบริบูรณ์ การศึกษาภาคบังคับเป็นการศึกษาที่รัฐจัดให้เปล่าโดยไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียนให้กับเด็กทุกคน (กระทรวงศึกษาธิการ 2507 : 71) แต่การศึกษาภาคบังคับยังไม่อาจทำให้ประชาชนครบทุกตำบล (ทิพวรรณ บุญช่วย 2524 : 20 - 21) นอกจากนี้ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้จบการศึกษามีคุณภาพชีวิตพร้อมที่จะพัฒนาตนเองได้

การศึกษาภาคบังคับนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการวางรากฐานเพื่อพัฒนากำหนดคนและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน แต่จากสภาพปัจจุบันพบว่า "การศึกษาของเรานั้นมิได้มีท่าทีมุ่งสนองตอบความต้องการพื้นฐานในสภาพความเป็นจริงของสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมือง หลักสูตรมิได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเลย ควรจะมีความร่วมมือร่วมใจกันมากขึ้น เพื่อปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรให้มีความเหมาะสมมากขึ้น" (สถิตธรรม เพ็ญสุข 2524 : 7)

จะเห็นว่าในการจัดการศึกษานั้น ยังมีปัญหาอยู่มากในปัจจุบัน เพราะฉะนั้นจึงควรมีการวางแผนการศึกษาในอนาคต เพื่อที่จะได้แก้ไขปัญหาและขอบกรอบ

เดือน สุริทาร์ (2521 : 42 - 43) กล่าวว่า "การคาดคะเนอนาคตและความต้องการของสังคมพร้อมทั้งเสนอแนะขอปรับปรุงที่จำเป็นของระบบการศึกษา ก็จะช่วยสนองตอบความต้องการในอนาคตของสังคมได้" ดังนั้นการปรับปรุงคุณภาพของการประถมศึกษา จำเป็นต้องอาศัยแนวคิดของนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในหลายสาขา

คณะกรรมการโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา พุทธศักราช 2525 - 2534 (2525) ได้ศึกษาข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังที่ต้องการให้เด็กมีคุณสมบัติตามที่เรากำลังต้องการในอนาคต โดยสอบถามความคาดหวังของผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่าง ๆ จาก 17 สาขา คือ นักเศรษฐศาสตร์ นักการเมือง นักการศึกษา นักบวช นักปรัชญา นักปกครอง นักการทหาร

นักสังคมสงเคราะห์ นักธุรกิจ แพทย์ ศิลปิน นักกฎหมาย นักวิทยาศาสตร์ เกษตรกร นักหนังสือพิมพ์ กลุ่มแรงงาน กลุ่มนิสิตนักศึกษาและโคสรูปทรงคนเป็นข้อมูลพื้นฐาน ดังนี้

สังคมไทยจะเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมกึ่งอุตสาหกรรม มีการนำเทคโนโลยีมาใช้มากขึ้น ส่วนด้านคุณธรรม จริยธรรม ควรเน้นที่การปฏิบัติให้เด็กรู้จักรับผิดชอบ รู้จักหน้าที่ กล้าพูด กล้าทำ กล้าคิด กล้าแสดงออก เน้นการเป็นพลเมืองดี ครูควรแก้ไขการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ครูควรเป็นผู้มีระเบียบวินัย เป็นตัวอย่างที่ดีไม่ควรจำกัดอายุของการเข้าเรียน ควรให้นักศึกษาและสื่อมวลชนให้ความรู้แก่ผู้พลาดโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งขยายการศึกษานอกระบบให้มากขึ้น หลักสูตรควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับชีวิตและสังคมในท้องถิ่นแต่ละแห่ง

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับคำขวัญในวันอนามัยโลก เมื่อปี พ.ศ. 2522 ที่ว่า "A Healthy Child, a Sure Future." (อนามัยดีแต่เด็กอนาคตเด็กแจ่มใส) และอีกประการหนึ่งก็คือกระแสความคิดใหม่ ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพอนามัยระดับชาติ ได้แสดงออกอย่างชัดเจน จากแนวนโยบายขององค์การอนามัยโลก ที่เรียกร้องให้ความร่วมมือกันระหว่างองค์กรประเทศสมาชิกในการสนับสนุน ปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นโดยมีความเชื่อว่า สุขภาพอนามัยที่ดีเป็นรากฐานของการได้มา ซึ่งสิทธิมนุษยชน และสุขภาพอนามัยที่ดีของประชากรโลกทุกคนจะต้องถือว่าเป็นความมุ่งหมายทางด้านสังคมโลก จึงมีการประกาศ "Health for all by the Year 2000" (สุขภาพดีถ้วนหน้าในปี พ.ศ. 2543) และคำขวัญวันอนามัยโลกในปีพุทธศักราช 2526 นี้ ก็ได้เน้นอีกครั้งว่า "Health for all by the year 2000: The Countdown has begun!" (ร่วมกันเร่งพัฒนาให้สุขภาพดีถ้วนหน้าก่อน พ.ศ. 2543) ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า โรงเรียนซึ่งเป็นสถานศึกษาในรูปแบบและโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาภาคบังคับนั้น ควรจะเป็นตัวกลางที่จะช่วยถ่ายทอดความรู้ ทักษะคติ ตลอดจนการปฏิบัติ เพื่อความเป็นผู้มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ โดยขยายไปสู่ครอบครัว สังคม และประเทศชาติต่อไป ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาทรรคนะของผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพอนามัยของคนไทยต่อการจัดประสบการณ์การศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2534 คือในอีก 8 ปีข้างหน้า ซึ่งเป็นปีที่สิ้นแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 6 ว่าควรจะมีการจัดการศึกษาและ

เตรียมประสบการณ์อย่างไรให้กับเด็กและในการศึกษาครั้งนี้ตรงกับความต้องการของศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กองนโยบายและแผนงาน สังกัดสำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กับกองนโยบายและแผนงาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ต้องการจะรู้และคาดการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในทศวรรษหน้าว่า ควรจะเป็นไปในรูปแบบใด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการวางแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6 งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาเจาะลึกทางด้านสุขภาพอนามัยกับการศึกษาจากทรรศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพอนามัย โดยเฉพาะเพื่อทำนายว่าในปีพุทธศักราช 2534 การศึกษาควรจัดประสบการณ์อย่างไรให้กับผู้ที่สำเร็จการศึกษาภาคบังคับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและรวบรวมทรรศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพอนามัยไทยต่อสภาพปัญหาทางด้านสุขภาพอนามัยของไทยในปัจจุบันและในทศวรรษหน้า เพื่อเป็นแนวทางเสนอแนะการจัดประสบการณ์การศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2534

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาและรวบรวมทรรศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพอนามัยไทยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2534 ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 ปัญหาสุขภาพอนามัยของคนไทยทั้งในเมืองและชนบท
- 1.2 แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพอนามัยของคนไทย
- 1.3 สุขภาพอนามัยของคนไทยในปีพุทธศักราช 2534
- 1.4 การจัดการศึกษาภาคบังคับและการจัดประสบการณ์ด้านสุขภาพอนามัย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในทศวรรษหน้า

2. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพอนามัย การศึกษาและสุขภาพที่กำลังอยู่ในประเทศไทย จำนวน 24 คน
3. งานวิจัยนี้ใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ในการรวบรวมทรรศนะจากกลุ่มตัวอย่างประชากร 3 -4 รอบ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. วัน เวลา ในการตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันในแต่ละรอบ ไม่มีผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกัน หรือไม่แตกต่างกันในการตอบแบบสอบถามของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
2. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามมีอิสระในการตอบแบบสอบถามของการวิจัย
3. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามมีความเต็มใจ ตั้งใจและมั่นใจในการตอบแบบสอบถาม
4. ทรรศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพอนามัยไทยต่อการจัดประสบการณ์ในการศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2534 คือ ข้อความที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.50 และค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมไม่เกิน 1

ข้อจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากเทคนิคเดลฟาย เป็นวิธีการมุ่งแสวงหาความเห็นที่สอดคล้องกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อการทำนายเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งในอนาคต ผลที่ได้จากการใช้เทคนิคเดลฟายในเรื่องนี้จึงเป็นความคิดเห็นอย่างกว้าง ๆ ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านสุขภาพอนามัย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเฉพาะในรอบที่กำหนดขึ้น ซึ่งอาจไม่ครอบคลุมถึงการจัดประสบการณ์ในการศึกษาภาคบังคับทั้งหมดได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ทรศนะ หมายถึง ความเชื่อ ความคิดที่โตจากการตัดสินใจ ความรู้สึกประทับใจ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นหรือความคิดที่ยังไม่ได้พิสูจน์ออกมา เป็นข้อสรุปที่แน่นอน เป็นแนวคิดที่โตมาอย่างกว้าง ๆ แสดงถึงลักษณะความเป็นไปได้มากกว่าความรู้

ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพอนามัย หมายถึง บุคคลที่มีประสบการณ์ มีความรู้ และได้รับการฝึกฝนทางด้านสุขภาพอนามัยอย่างชำนาญ กล่าวคือ

1. มีวุฒิทางการศึกษาทางสาขาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป
2. เป็นอาจารย์สอนทางด้านสุขภาพอนามัย
3. มีประสบการณ์ด้านสุขภาพอนามัยไม่ต่ำกว่า 3 ปี
4. มีผลงานทางวิชาการเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ
5. เป็นผู้เชี่ยวชาญจากความชำนาญพิเศษด้านต่าง ๆ ทางสุขภาพอนามัย

หรือ

6. เป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในด้านการศึกษาและการแก้ปัญหาสุขภาพอนามัยของประชาชน ที่จะสามารถทำให้ผลการทำนายสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้

ประสบการณ์ หมายถึง เนื้อหาสาระ ทักษะ เจตคติ ลักษณะนิสัยที่จำเป็นที่นักเรียนควรได้รับจากการจัดการศึกษา

การศึกษภาคบังคับ หมายถึง การศึกษาที่มีกฎหมายบังคับให้ทุกคนเรียนอยู่ในโรงเรียนจนกว่าจะพ้นเกณฑ์บังคับและเป็นการศึกษาที่รัฐจัดให้เปล่ากับเด็กทุกคน โดยไม่เลือกเพศ เชื้อชาติและศาสนา

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทราบทรศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพอนามัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางความเป็นไปได้ทางด้านสุขภาพอนามัยของคนไทย ในปีพุทธศักราช 2534

เพื่อเป็นพื้นฐานการจัดประสบการณ์ในการศึกษาภาคบังคับในปีพุทธศักราช 2534

2. เป็นแนวทางเสนอแนะต่อคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ในการจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภาคบังคับ
3. เป็นแนวทางเสนอแนะต่อคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ฉบับที่ 6 (ปีพุทธศักราช 2530 - 2534)